

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ชนิดการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกในเด็กกลุ่มตัวอย่าง 4 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างเฉพาะเจาะจง ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนลองวิทยาทั้งหมด จำนวน 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามการรับรู้สภาวะสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ รายได้ของครอบครัว ระดับผลการเรียน ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้สภาวะสุขภาพช่องปาก ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการเข้ารับบริการทางทันตกรรม การรับบริการส่งเสริมป้องกันโรคและบทบาทของช่องปากกับการเข้าสังคม ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม เครื่องมือที่ศึกษาได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ราย ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.77 และทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (cronbach's coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เท่ากับ 0.87 และแบบฟอร์มการตรวจสอบสภาวะสุขภาพช่องปาก (oral health survey form) ในเด็กอายุ 12 ปีและ 15 ปี ของกองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (กองทันตสาธารณสุข, 2551)

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) และหา
นัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากของเด็ก
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวแปรทางเดียว (univariate analysis) สถิติที่ใช้ คือ
Pearson chi-square ส่วนข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกเสียงและ
ถอดเทป วิเคราะห์ด้วยการจำแนกประเภทข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากของตนเองแต่ยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วน การรับรู้ส่วนมากเป็นการรับรู้จากประสบการณ์การได้รับบริการทันตกรรมและบริการส่งเสริมป้องกันจากทันตบุคลากร นักเรียนบางส่วนไม่ทราบว่าตนเองมีปัญหาสุขภาพช่องปากหากไม่มีอาการแสดง เช่น ปวดฟัน เลือดออก เป็นต้น ส่วนการรับรู้และประเมินสถานะสุขภาพช่องปากด้วยตนเองมักเป็นการรับรู้จากบทบาทของช่องปากกับการเข้าสังคม ในเรื่องรูปลักษณ์ของฟันที่ไม่สวยงาม ฟันเหยิน ซ้อนเก และปัญหากลิ่นปาก จะเห็นว่าแรงจูงใจที่ทำให้เด็กหันมาสนใจสุขภาพช่องปากของตนเองคือความต้องการจัดฟันเพื่อความสวยงาม สัดส่วนการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากอยู่ในนักเรียนเพศหญิงและนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนมากกว่า 3.50 มากกว่ากลุ่มนักเรียนเพศชายและนักเรียนที่มีผลการเรียนน้อยกว่า ดังนั้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้รับ โปรแกรมทันตสุขภาพที่ครอบคลุมทั้งเรื่องโรคทางทันตกรรม ลักษณะของโรค สาเหตุของโรค ผลเสียของโรคซึ่งควรเน้นปัญหาที่มีผลต่อการเข้าสังคมของนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสุขภาพช่องปากของตนเองซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนสามารถตรวจพบความผิดปกติได้รวดเร็วทันการ โดยไม่ต้องรอให้มีอาการ ความรู้ในการป้องกันไม่ให้เกิดโรคทั้งในเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากที่ถูกวิธี การเลือกบริโภคอาหาร ขนมหอม และเครื่องดื่ม

โดยอาจให้สุขภาพเป็นรายกลุ่มหรือการให้เฉพาะราย เช่น ในกลุ่มนักเรียนเพศชายอาจเน้นไปที่ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสุขภาพช่องปากของตนเอง ในกลุ่มนักเรียนหญิงอาจเน้นไปที่การดูแลสุขภาพช่องปากที่ถูกรวิธี เช่น การแปรงฟันอย่างถูกรวิธี การเลือกบริโภคอาหาร ขนมหอม และเครื่องดื่ม และควรตระหนักถึงสื่อสุขภาพที่จะให้แก่ นักเรียน ควรจะคำนึงถึงวิธีการสื่อสาร สามารถเข้าใจได้ง่าย และเหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาทันตสุขภาพ และเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอคลองจังหวัดแพร่ ให้สอดคล้องต่อเนื่องจากงานส่งเสริม ป้องกันทันตสุขภาพในระดับประถมศึกษา
2. ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการจัดทำโปรแกรมทันตสุขภาพ เพื่อพัฒนาการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากและพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดยควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเพื่อนำไปสู่การมีทัศนคติ มุมมองที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากและการดูแล

3. ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการจัดทำสื่อทันตสุขภาพที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก เป็นสื่อที่น่าสนใจและเข้าใจได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับทันตสุขภาพและปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้เท่านั้น ฉะนั้นสิ่งที่ได้คือข้อมูลที่ใช้ประกอบในการจัดทำโปรแกรมทันตสุขภาพ เพื่อพัฒนาการรับรู้สภาวะสุขภาพช่องปากของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น งานวิจัยต่อไปจึงควรศึกษาให้ลึกถึงความรู้สึก ทัศนคติ และความตระหนักถึงสภาวะทันตสุขภาพรวมถึงพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียน เพื่อให้เกิดโปรแกรมส่งเสริมทันตสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กนักเรียนมีความรู้ สามารถรับรู้สภาวะสุขภาพช่องปากของตนเอง และเกิดความตระหนักในการดูแลสุขภาพช่องปากมากขึ้น

2. จากการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นว่ากระบวนการสร้างความรู้สิ่งที่มีความสำคัญคือการสื่อสารระหว่างทันตบุคลากรและเด็กนักเรียน ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะในการทำการศึกษครั้งต่อไปว่า ควรทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการใช้สื่อสุขภาพต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก โดยใช้สื่อรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อวีดิทัศน์ เอกสาร แผ่นพับ ตัวแบบ เพื่อให้การส่งเสริมการรับรู้ การดูแลสุขภาพช่องปากมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved